



## СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

### «Латинська мова»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність: 061 «Журналістика»

Освітня програма: Журналістика

Рік навчання: 1, семестр 2

Форма навчання: денна

Кількість кредитів ЄКТС: 4

Мова викладання - українська

---

**Викладачі курсу**

**Шинкарук Василь Дмитрович, доктор філологічних наук,  
професор кафедри філософії та міжнародної комунікації**

**Вакулик Ірина Іванівна, кандидат філологічних наук,  
доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації**

**Контактна інформація  
викладачів (e-mail)**

vashyn@nubip.edu.ua

i.vakulyk@nubip.edu.ua

**Сторінка курсу в eLearn**

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=486>

---

## ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

У наші дні латинська мова – це своєрідний будівельний матеріал, з якого творяться нові терміни. Адже жодна галузь науки не може обійтися без знання основ термінології, яка формується на базі латинської мови. Вивчення латини має вирішальну роль саме у професійній підготовці майбутніх фахівців, бо на ній ґрунтується значна частина професійно орієнтованих дисциплін. Латинська мова сьогодні залишається джерелом творення міжнародних номенклатур, наукової лексики. Численні латинські прислів'я, афоризми та терміни увійшли у вжиток в сучасних мовах у вигляді мовних кальок або прямих запозичень зі збереженням латинської мови.

**Передумови вивчення курсу.** Латинська мова полегшує розуміння коренів західного світу. Вона сприяє розвитку стратегій навчання та формуванню умінь аргументації. Крім того, особливу роль латинська мова відіграє у процесі вивчення іноземних мов, оскільки більшість європейських мов мають спільне походження з латинською, а відтак і деяку схожість у вокабулярі й лінгвістичній структурі. Історично склалося так, що упродовж багатьох століть латинська мова відіграла значну роль у професійній діяльності науковців і мала інтернаціональний характер. Таким чином, проникнення класичних мов у нові західноєвропейські мови відбувалося різними шляхами

завдяки безпосереднім контактам народів у різні історичні періоди розвитку країн Європи. Латинська мова тривалий час була і залишається мовою науки.

Курс дисципліни призначений для ознайомлення студентів із основами латинської мови, набуття ними практичних умінь та навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології у навчальній діяльності, а також підготовки до освоєння майбутніми журналістами фахових термінів і фраз. У результаті вивчення латинської мови в університеті майбутні спеціалісти навчаються читати латинські тексти, вивчають основи граматичної будови латинської мови, оволодівають навичками перекладу латинських текстів, ознайомлюються зі шляхами і способами запозичень з латинської мови.

**Мета:** ознайомити студентів із основами латинської мови, допомогти набутти практичних умінь і навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології у навчальній, науковій та виробничій діяльності. Оволодіння студентами основами латинської мови надасть їм можливість читати і перекладати латинські тексти, відкриє доступ до вільного і свідомого сприйняття наукової термінології.

Загальноосвітні завдання вивчення курсу «Латинська мова» полягають у розширенні лінгвістичного світогляду студентів, у підвищенні їх загальної мовної культури шляхом удосконалення навичок нормативного вживання інтернаціоналізмів греко-латинського походження. Завдяки чіткій побудові граматики та синтаксису латинська мова розвиває також уміння та навички логічного мислення.

**У результаті вивчення курсу студент повинен знати:**

- основи латинської фонетики, граматики, синтаксису та словотвору;
- володіти навичками нормативного читання латинських слів та перекладу латинських текстів зі словником;
- наукову термінологію відповідного профілю, утворену від латинських коренів;
- засвоїти (в усній та письмовій формі): до 1000 лексичних та словоутворюючих одиниць латинського та грецького походження, а також 100 латинських прислів'їв, сентенцій та крилатих висловів.

**У результаті вивчення курсу студент повинен вміти:**

- правильно читати і писати латинські слова;
- володіти необхідним запасом лексичного матеріалу професійного спрямування;
- робити граматичний, словотвірний та синтаксичний аналізи;
- практично володіти граматичними формами та синтаксичними конструкціями;
- перекладати зі словником латинські тексти;
- бути поінформованим про походження та розвиток латинської мови, роль латинської мови у формуванні національних європейських мов, внесок класичних мов у формування міжнародної наукової термінології, вплив античної науки та літератури на розвиток нової європейської культури.

**Навчальна дисципліна забезпечує формування ряду компетентностей**

**Загальні компетентності (ЗК):**

ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

**Фахові (спеціальні) компетентності:**

СК 01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

**Програмні результати навчання:**

ПР 04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР12. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

## СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
<b>Модуль 1 Фonetика. Морфологія</b>				
<b>Тема 1.</b>  <i>Systema phoneticum Linguae Latinae: Фонетична система латинської мови.</i>	4/8	Знати основні фонетичні особливості латинської мови, грамотно читати, правильно ставити наголоси	Усне опитування.  Читання слів  Виконання практичних і самостійних робіт (у т.ч. на elearn)	<b>25</b>
<b>Тема 2.</b>  <i>Systema morphologicum Linguae Latinae. Verbum.</i>  <i>Загальні відомості про частини мови.</i>	4/7	Знати та розуміти, у чому полягає сутність морфологічної системи. Уміти розрізняти дієслова, їх часові форми та дієвідмінювати	Усне опитування.  Читання слів  Виконання практичних і самостійних робіт (у т.ч. на elearn)	<b>25</b>
<b>Тема 3.</b>  <i>Nomen substantivum: Іменник.</i>	4/8	Знати граматичні категорії імен, уміти розподіляти іменники на відміни, відмінювати їх, знаходити у реченні	Усне опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у т.ч. на elearn). Вивчення фраз.	<b>25</b>

<p><b>Тема 4.</b></p> <p><i>Nomen adiectivum.</i>  <i>Propomen: Прикметник.</i>  <i>Займенник.</i></p>	<p>3/7</p>	<p>Знати граматичні категорії прикметника, вміти групувати за відмінами, утворювати атрибутивні словосполучення та відмінювати їх.</p>	<p>Усне опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у т.ч. на elearn). Вивчення фраз.</p>	<p>25</p>
<p>Змістовий модуль 2. Морфологія. Синтаксис.</p>				
<p><b>Тема 5.</b></p> <p><i>Словотвір у системі дієслова, іменника, прикметника.</i></p>	<p>4/8</p>	<p>Знати, як поділяються іменники на відміни і типи, знати особливості відмінювання</p>	<p>Усне і письмове опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у т.ч. на elearn). Вивчення фраз.</p>	<p>25</p>
<p><b>Тема 6.</b></p> <p><i>Adverbium (Прислівник).</i>  <i>Praepositio (Прийменник).</i></p>	<p>4/7</p>	<p>Знати граматичні категорії прикметника, вміти будувати словосполучення, утворювати ступені порівняння прикметників</p>	<p>Усне і письмове опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у т.ч. на elearn). Вивчення фраз.</p>	<p>25</p>
<p><b>Тема 7.</b></p> <p><i>Синтаксис. Структура простого і складного речення. Sententia simplex. Sententia composita.</i></p>	<p>4/8</p>	<p>Вміти аналізувати іменники, робити морфологічний розбір</p>	<p>Усне і письмове опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у т.ч. на elearn). Вивчення</p>	<p>25</p>

			фраз.	
<b>Тема 8.</b> <i>Noten numerale: Числівник.</i>	<b>3/7</b>	Уміти формулювати речення, знати його граматичну основу; розрізняти займенники	Усне і письмове опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у т.ч. на elearn). Вивчення фраз.	<b>25</b>
<b>Всього за семестр</b>				<b>70</b>
<b>Екзамен</b>				<b>30</b>
<b>Всього за курс</b>				<b>100</b>

## ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<b><i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i></b>	Практичні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни до закінчення вивчення поточного модуля. Порухення термінів здачі без поважної причини надає право викладачу знизити оцінку. Перескладання модульної контрольної роботи відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) і дозволяється в термін до закінчення наступного модуля.
<b><i>Політика щодо академічної доброчесності:</i></b>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Наукові роботи студентів, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
<b><i>Політика щодо <u>відвідування</u>:</i></b>	Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим для всіх студентів групи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись згідно з індивідуальним навчальним планом, затвердженим у визначеному порядку. Пропущені лекції, після їх опрацювання здобувачем вищої освіти, відпрацьовуються у вигляді співбесіди з викладачем. Пропущені практичні заняття також відпрацьовуються. Інформація про відпрацювання вноситься до кафедрального журналу відпрацювання пропущених занять.

## ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

<b>Рейтинг здобувача вищої освіти, бали</b>	<b>Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків</b>	
	<b>екзаменів</b>	<b>заліків</b>

90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

## Рекомендована література

### Основна

1. Миронова, В. М. Латинська мова. Львів: Видавництво Католицького університету, 2011.
2. Мисловська, Л. В., Пилипів, О. Г., Олійник, Л. Р. Латинська мова та основи юридичної термінології: підручник для ВНЗ. 2015.
3. Ничаюк, С. П. Латинська мова для юридичних факультетів: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2006. 204 с.
4. Оліщук, Р. Л. Латинська мова. Синтаксис: підручник для ВНЗ. Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 202 с.
5. Попова, Л. Г. Методичні вказівки до курсу "Латинська мова для юристів" Миколаїв: НУК, 2006. 35 с.
6. Ревак, Н. Г., Сулим, В. Т. Латинська мова (для неспеціальних факультетів). Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. 240 с.
7. Тарасова, Г. М. Латинська мова для юристів = *Lingua Latina iuridicialis*: підручник. Одеса: Гельветика, 2020. 343 с.
8. Трипуз, В. М. Латинська мова. Київ: Либідь, 2004.
9. Ухаль, М. М. Латинська мова: підручник. Ужгород: Говерла, 2017. 319 с.
10. Шаманова, Н. Є. Латинська мова: навчальний посібник з вивчення дисципліни. Миколаїв: НУК, 2021. 141 с.
11. Шинкарук, В. Д. Латинська мова для юристів = *Lingua Latina iuridicialis*: підручник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2011. 576 с.
12. Шинкарук, В. Д. Латинська мова: підручник для студентів гуманітарних спеціальностей. Київ: Міленіум. 2020. 533с.
13. Шинкарук, В. Д. Робоча навчальна програма з дисципліни «Латинська мова з основами римського права». Київ, 2007. 60 с.

### Додаткова

1. 400 прислів'їв та приказок, семантично подібних в українській, латинській, англійській, німецькій, французькій мовах: навч. посіб. / уклад. А. М. Жовківський та ін. Чернівці: Рута, 2001. 96 с.
2. Вакулик, І. І. Запозичення з класичних мов у науковій термінології сучасних європейських мов (на матеріалі юридичних та економічних термінів української, російської, німецької, французької, англійської мов): дис... канд. філол. наук: 10.02.15. Київ, 2004.
3. Звонська, Л. Л. Латинська мова: підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. Київ: Книга, 2003. 527 с.
4. Козовик, І. Я., Пономарів, О. Д. Словник античної міфології. Київ, 1989.
5. Латинська мова: навчальні завдання для практичних занять та самостійної роботи студентів напряму підготовки 6.030401 "Правознавство". Уклад. Горецька Х. В., Барнич І. І. Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2015. 271.
6. Латинська мова: практикум для здобувачів вищ. освіти ОС "Бакалавр" спец. 035 "Філологія". Уклад. О. В. Ковтун, В. І. Кульчицький, Н. І. Хайдарі. Київ: НАУ, 2021. 86 с.
7. Литвинов, В. Д. 500 крилатих висловів. Київ, 1993.
8. Литвинов, В. Д. Латинська мова: елементарний курс. Київ, 1996.
9. Литвинов, В. Д., Скорина, Л. П. Латинська мова. Київ: Атіка, 1990.
10. Лучканин, С. М. Латинські сентенції з історико-літературним коментарем. Київ: Світ, 1999.
11. Макар, І. С. Латинська мова для студентів факультету іноземних мов: навчально-методичний посібник. Чернівці: ЧНУ: Рута, 2019. 192 с.
12. Макар, І. С., Бічер, Д. В. Латинська мова для студентів-філологів = *Limba latină pentru studenți filologi*: навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2018. 255 с.

- 13.Маслюк, В. П., Сенів, Л.Г. Латинська мова. Харків, 1992.
- 14.Методичні рекомендації для самостійної роботи по вивченню теми "Іменник" з курсу "Латинська мова" для студентів спеціальностей "Правознавство", "Філолог-перекладач"/ уклад. Л. О. Орленко. Київ, 2003. 42 с.
- 15.Оленич, Р. М., Оленич, І. Р., Пустова, Н. Ф. Латинська мова. Харків: Світ, 1994.
- 16.Скорина, Л. П., Сенів, М. Г., Пустова, Н. Ф. Porta antiqua: підручник латинської мови. Київ: СІНТО, 1994.
- 17.Скорина, Л. П. Латинська мова. Хрестоматія. Латинсько-український словник + англійські, німецькі, французькі, іспанські відповідники. Київ: НАУ, 2002. 232 с.
- 18.Скорина, Л. П., Чуракова, Л. П. Латинська мова для юристів: підручник для вищих навч. закл. За ред. С. В. Семчинського. Київ: Атіка, 2001. 414 с.
- 19.Цимбалюк, Ю. В. Латинські прислів'я і приказки. Київ: Атіка, 1990.



## ПЕРЕЛІК ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

- 1.Вакулик, І. І. Латинська мова: шляхи проникнення у нові західноєвропейські мови. Науковий вісник національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: філологічні науки №257. 2016. <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/article/view/11178/9791>
- 2.Вакулик, І. І. «Гаудеамус» від джерел походження до культу. Міжнародний філологічний часопис. 2020. 11(2). <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/issue/view/596>
- 3.Гриценко, С. П. Латинська мова в Україні (історичний екскурс). Режим доступу: [http://b-ko.com/book\\_21\\_glava\\_65\\_варіант\\_2.html](http://b-ko.com/book_21_glava_65_варіант_2.html).
- 4.Лapidарна латина. Режим доступу: <http://ukrlife.org/main/prosvita/latyna.html>.
- 5.Латинські словникові уроки на Інтернет Поліглоті. Режим доступу: <http://www.internetpolyglot.com/ukrainian/lessons-ln-uk>.
6. Шинкарук, В. Д. Семантико-синтаксична структура речень з числівниковим компонентом в латинській мові. Міжнародний філологічний часопис. 2020. 11(2). <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/issue/view/596>